

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.1.6.2025

Izabela Matuszak
Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Janikowie
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy
ul. Miła 11, 88-160 Janikowo

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 - Wykonanie budżetu Państwa w 2024 r. – wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na zadanie z zakresu administracji rządowej dotyczące wypłaty bonu energetycznego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janikowie ¹ , ul. Miła 11, 88-160 Janikowo
Kierownik jednostki kontrolowanej	Izabela Matuszak, Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Janikowie ² , od 1 lutego 2008 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Lucyna Cierzniaowska-Morzyńska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/176/2024 z 16 grudnia 2024 r. 2. Jan Pierzyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/175/2024 z 16 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-5)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykorzystania przez MGOPS dotacji celowej z budżetu państwa w części 85/04 – województwo kujawsko-pomorskie przeznaczonej na finansowanie wypłat bonu energetycznego.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionego obszaru były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: – szczegółowego badania próby wniosków o wypłatę bonu energetycznego w zakresie terminowości i rzetelności ich rozpatrywania; – weryfikacji wypłat bonu energetycznego; – analizy prawidłowości i terminowości sporządzenia rozliczenia otrzymanej dotacji na wypłatę bonu energetycznego.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.

¹ Dalej: „MGOPS”.

² Dalej: „Kierownik MGOPS”.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

MGOPS prawidłowo wykorzystał otrzymane środki z dotacji w kwocie 655, 1 tys. zł. Na realizację zadań związanych z przyznawaniem i wypłatą bonu energetycznego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Dotacja celowa była wykorzystywana przez MGOPS zgodnie z przeznaczeniem. Wszystkie objęte badaniem wnioski o wypłatę bonu⁵ były rzetelnie weryfikowane pod względem wymogów określonych w ustawie z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego⁶. Przeprowadzona weryfikacja została odpowiednio udokumentowana. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia sporządzano i przekazywano informację o jego przyznaniu, w przypadku negatywnego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca otrzymywał decyzję odmowną. Badanie 89 spraw w zakresie terminowości wypłat wykazało, że wszystkie świadczenia zostały wypłacone w terminie od siedmiu do 14 dni. MGOPS rzetelnie przygotował rozliczenie dotacji i przekazał je Burmistrzowi Janikowa w dacie zapewniającej jego terminowe przekazanie Wojewodzie Kujawsko-Pomorskiemu. Niewykorzystaną kwotę w łącznej wysokości 355,2 tys. zł terminowo zwrócono do Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- naruszenia art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym oraz art. 36 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁷ poprzez przekroczenie w 25 przypadkach, 60-dniowego terminu na załatwienie sprawy i niezawiadomienie strony o niezakończonym w terminie, z podaniem przyczyn zwłoki i wskazaniem nowego terminu załatwienia,

- niemożliwienia stronom postępowania w żadnej z 10 badanych spraw, w której odmówiono przyznania bonu, wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, przed wydaniem decyzji, co było niezgodne z art. 10 § 1 Kpa.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Szczegółowym badaniem objęto 50 wniosków o wypłatę bonu – 40 rozpatrzonych pozytywnie i 10 w których wydano decyzję odmowną.

⁶ Dz. U. poz. 859, ze zm., dalej: „ustawa o bonie energetycznym”.

⁷ DZ. U. z 2024 r. poz. 572, dalej: „Kpa”.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie bonu energetycznego

Opis stanu faktycznego

Rozpatrywaniem wniosków o wypłatę bonu energetycznego oraz wypłatą środków na terenie Gminy Janikowo zajmował się MGOPS⁹. Zgodnie z art. 3 ust. 1-3 ustawy o bonie energetycznym, MGOPS zapewnił możliwość składania wniosków o jego wypłatę w formie papierowej w siedzibie jednostki lub w postaci elektronicznej za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Na stronie internetowej MGOPS¹⁰ 17 lipca 2024 r. zamieszczono wszystkie informacje w zakresie przyjmowania wniosków.

W okresie od 1 sierpnia do 30 września 2024 r. do MGOPS wpłynęło łącznie 887 wniosków, z czego 861 dotyczyło wniosków złożonych w podstawowej wysokości¹¹ oraz 26 w podwyższonej wysokości¹².

(akta kontroli str. 6-52, 184-185)

Spośród 887 wniosków, MGOPS rozpatrzył pozytywnie 772 wnioski, w przypadku 110 wydał decyzję odmowną oraz pięć wniosków pozostawiono bez rozpatrzenia¹³. Nie było wniosków złożonych po 30 września 2024 r., a także złożonych terminowo pozostających bez rozpatrzenia na 31 grudnia 2024 r. oraz 31 stycznia 2025 r.

W terminie do 60 dni licząc od dnia prawidłowego złożenia wniosku rozpatrzono łącznie 209, natomiast 563 wnioski rozpatrzono w terminie od 61 do 98 dni.

(akta kontroli str. 51-52, 180, 184-185)

Spośród 772 wniosków rozpatrzonych pozytywnie w 118 przypadkach wypłaty dokonano w terminie do siedmiu dni od ich rozpatrzenia, a w 654 przypadkach z przekroczeniem tego terminu.

Nie było wniosków rozpatrzonych pozytywnie na podstawie których na 31 stycznia 2025 r. nie dokonano wypłat. Wszystkie wypłaty zostały zrealizowane do 31 grudnia 2024 r.

(akta kontroli str. 51-52)

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Na podstawie art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 23 maja o bonie energetycznym upoważnił czterech pracowników MGOPS do prowadzenia postępowań w sprawach bonu energetycznego, a także do przesyłania informacji w tych sprawach. Do wydawania decyzji administracyjnych Burmistrz upoważnił Kierownika MGOPS.

¹⁰ https://bip.mgopsjanikowo.pl/wiadomosci/1/wiadomosc/488590/bon_energetyczny_2024
[dostęp: dnia 3 marca 2024 r.].

¹¹ Na podstawie art. 2 ust. 7 ustawy o bonie energetycznym.

¹² Na podstawie art. 2 ust. 8 ustawy o bonie energetycznym.

¹³ W trzech przypadkach wnioskodawca wycofał wniosek, a w dwóch nastąpił zgon wnioskodawcy.

Badaniem terminowości i rzetelności weryfikacji przez MGOPS wniosków o wypłatę bonu objęto 50 spraw, z tego 40 rozpatrzonych pozytywnie¹⁴ a w przypadku 10 wydano decyzję odmowną. Ustalono, że:

- weryfikowano zapisy wniosków pod kątem min.: prawidłowości ich wypełnienia (zgodnie z zapisami art. 3 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym), liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego oraz pod kątem kryterium dochodowego;
- w przypadku stwierdzenia braków w złożonych wnioskach, wzywano wnioskodawców do ich uzupełnienia;
- w teczkach spraw znajdowały się: wydruki z systemu Empatia z danymi pochodzącymi z baz: PESEL, KRUS, ZUS oraz Ministerstwa Finansów, wydruki deklaracji źródeł ciepła z systemu teleinformatycznego Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego;
- spośród objętych badaniem wniosków 25 z nich rozpatrzono z przekroczeniem terminu 60 dni z uwagi na brak środków od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. Czynności weryfikacyjne prowadzone były niezwłocznie po złożeniu wniosku, jednakże informację o przyznaniu świadczenia wystawiono dopiero po wprowadzeniu zmian w budżecie, co szerzej opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*;
- we wszystkich zbadanych przypadkach, w których wydano decyzję odmowną wnioskodawca nie spełniał wymogu kryterium dochodowego, a ich rozpatrzenie nastąpiło w terminie od ośmiu do 37 dni;
- w żadnym z przypadków, w których odmówiono przyznania bonu energetycznego, nie umożliwiono stronom, przed wydaniem decyzji, wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, co szerzej opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*;
- we wszystkich przypadkach, w których przyznano bon energetyczny, przekazano stosowną informację wnioskodawcom oraz wypłacono świadczenie;

Na podstawie wszystkich objętych badaniem wniosków stwierdzono m.in., że wnioski rozpatrywano w przedziale od 35 do 90 dni.

(akta kontroli str. 76-179,184-185)

Gmina Janikowo 19 sierpnia 2024 r.¹⁵ złożyła do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego wniosek o zapewnienie środków na finansowanie wypłat bonu energetycznego na kwotę 655,1 tys. zł¹⁶.

(akta kontroli str. 60-64)

Gmina Janikowo 13 listopada 2024 r. przekazała do MGOPS otrzymane od Wojewody Kujawsko-Pomorskiego środki dotacji w jednej transzy wynoszącej 299,9 tys. zł. W okresie od 13 listopada do 21 listopada 2024 r. MGOPS dokonał wszystkich wypłat bonu energetycznego z ww. środków. Niewykorzystane środki

¹⁴ Z tego m.in.: 10 wniosków złożonych w pierwszej dekadzie sierpnia 2024 r. oraz 12 wniosków o podwyższone świadczenie.

¹⁵ Dzień 16 sierpnia 2024 r. był dniem wolny od pracy zarówno dla MGOPS jak i Urzędu Miasta i Gminy Janikowo.

¹⁶ Wraz z kosztami (3%) związanymi z realizacją zadania.

zostały zwrócone przez Gminę Janikowo na rachunek Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w łącznej kwocie 355, 2 tys. zł jako zwrot niewykorzystanej dotacji.

(akta kontroli str. 71-73)

Na podstawie zapisów kont ewidencji księgowej ustalono, że MGOPS wydatkował łącznie 299,9 tys. zł, z tego 291,2 tys. zł na wypłatę bonu energetycznego oraz 8,7 tys. zł na koszty związane z realizacją zadania¹⁷.

(akta kontroli str. 74-75, 184-185)

Badanie terminowości wypłat przeprowadzono na próbie 80 wniosków (9,7%) obejmującej wydatki w łącznej kwocie 14,3 tys. zł stanowiącej (4,9%) kwoty wydatkowanej na wypłatę bonu. W wyniku powyższego ustalono, że wszystkie świadczenia zostały wypłacone w terminie od siedmiu do 14 dni od daty przyznania.

(akta kontroli str. 182-183)

MGOPS przygotował sprawozdanie z wykorzystania dotacji przeznaczonej na wypłatę bonu energetycznego w 2024 r. 29 stycznia 2025 r., w tym samym dniu zostało podpisane przez Burmistrza Janikowa i przekazane do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego. Dane wykazane w sprawozdaniu były zgodne z ewidencją księgową oraz programem do obsługi świadczeń.

(akta kontroli str. 65-66)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spośród 50 objętych badaniem spraw dotyczących wypłaty bonu energetycznego 25 z nich (50%) rozpatrzono w terminie od 61 do 90 dni od daty złożenia wniosku, tj. z naruszeniem terminu określonego w art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym, który stanowi, że wniosek o wypłatę bonu energetycznego rozpatruje się w terminie 60 dni od dnia jego prawidłowego złożenia. Sprawy te załatwiono poprzez wydanie informacji o przyznaniu bonu energetycznego. W żadnym z ww. przypadków nie powiadomiono strony o niezakończonym w terminie, z podaniem przyczyn zwłoki i wskazaniem nowego terminu załatwienia sprawy, co było wymagane art. 36 § 1 Kpa.

(akta kontroli str. 76-178)

Kierownik MGOPS wyjaśniła, że wnioski zostały zweryfikowane w terminie pod kątem prawidłowości wypełnienia wniosku, składu rodziny, obliczenia dochodu, wyliczenia kwoty bonu energetycznego do wypłaty oraz zakwalifikowane do opracowania informacji. Termin rozpatrzenia wniosków był uzależniony od przyjęcia planu wydatków na ten cel do budżetu MGOPS. Niezwłocznie po wprowadzeniu zmian, tj. począwszy od 29 października 2024 r. nastąpiło przygotowywanie informacji o przyznanych bonie energetycznym.

(akta kontroli str. 179)

¹⁷ Kwota kosztów wypłacania bonu zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym nie przekroczyła 3% łącznej kwoty wypłaconej dotacji.

NIK zauważa, że stosownie do art. 4 ust. 5 ustawy o bonie energetycznym wnioski o wypłatę bonu energetycznego rozpatruje się w terminie 60 dni od dnia jego prawidłowego złożenia. Zgodnie z art. 36 § 1 i 2 Kpa o każdym przypadku niezakończania sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin zakończenia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia. Ten sam obowiązek ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w zakończeniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu.

2. W żadnym spośród 10 postępowań objętych badaniem, w których odmówiono wypłaty bonu energetycznego i wydano decyzje administracyjne, MGOPS nie umożliwił stronom, przed wydaniem decyzji, wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Było to niezgodne z art. 10 § 1 Kpa stanowiącym, że organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych materiałów oraz zgłoszonych żądań.

(akta kontroli str. 76-96)

Kierownik MGOPS wyjaśniła, że zadanie dodatkowe, czyli realizacja bonu energetycznego stworzyła konieczność wypełniania dodatkowych obowiązków przez pracowników jednostki. Natłok spraw związanych z realizacją tego zadania, a także sposób realizacji częściowo odmienny od standardów związanych z wydaniem decyzji doprowadził do zaniechania wykonania obowiązku zastosowania przepisu uprawniającego stronę do czynnego udziału w postępowaniu. Zaniechanie to w postaci braku dokumentu nie pozbawiało jednak strony możliwości wglądu do akt sprawy i zapoznania się z procesem postępowania. Ponadto Kierownik MGOPS przyznała, że niedopełnienie obowiązku wobec strony było błędem formalnym.

(akta kontroli str. 97)

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi	Nie sformułowano uwag
Wnioski	1. Terminowe rozpatrywanie spraw. 2. Każdorazowe wykonywanie obowiązku informacyjnego w przypadku braku możliwości zakończenia sprawy w terminie. 3. Zapewnienie stronom możliwości skorzystania z uprawnienia do czynnego udziału w postępowaniu.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzono w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje <i>prawo zgłoszenia</i> na piśmie ¹⁸ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 21 marca 2025 r.

Kontrolerzy	Najwyższa Izba Kontroli
(-) Lucyna Cierzniakowska-Morzyńska	Delegatura w Bydgoszczy
Główny specjalista kontroli państwowej	p.o. Dyrektor
	(-) Tomasz Sobiecki
(-) Jan Pierzyński	
Główny specjalista kontroli państwowej	

¹⁸ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.